

KOKKUVÕTE MÄRJAMAA VALLA HARIDUSE ARENGUPÄEVAST „SENI SEDASI - KUIDAS EDASI?“

Märjamaa rahvamajas Ly-Galeriis 3.04.2014

Koostaja : Tõnu Mesila

KÜSITLUSE “SENI SEDASI-KUIDAS EDASI?” TULEMUS

Vastajaid oli 22 (esindasid - alusharitlasi, vallavalitsust, haridustöötajaid, pedagoogilise taustaga poliitikuid, ettevõtjaid, valla äärealade elanikke, ametnikke, välisvaatlejaid, lapsevanemaid, kogukonda, hoolekogu, õpetajaid).

1. **Hariduse areng vajab kava.**
2. Riigi hariduspoliitika ei ole selge ja seetõttu vallas puudub üksmeel selle elluviimisel. Ühelt poolt rahvusvahelised ja koolilõpetajate tulemused näitavad hariduse lausa kõrget taset, aga aastakümneid kestab haridusreform. Et tulemused on nii head, siis leitakse, et koolis ei käida rõõmuga!!! Ja on põhjus jätkata reformidega.
3. Senisel põhimõttel või ka teadaolevalt uue mudeli järgi jaotatav riigi toetus ei kata ka tulevikus (aastani 2020) pedagoogide palgakulusid.
4. Kättesaadavus on valla alushariduse (lasteaiakohtade defitsiit) ja huvihariduse (Märjamaa Muusika- ja Kunstikool asub alevis, vahendite ja vastavate juhendajate nappus kohapeal) põhiprobleemideks.
5. Kvaliteet (õpetamise ja õpetajate maine) on valla gümnaasiumihariduse teravaimaks probleemiks.
6. Tõhusus on vahendite nappuse tõttu valla põhihariduse ja huvihariduse teravaimaks probleemideks.
7. **Valla haridusvõrk vajab ümberkujundamist.**

Küsitluse vastajate olulisemad ootused arengupäevale:

- ülevaadet olukorrast ja selgust kvaliteedi-kättesaadavuse-tõhususe trilemmas
- lähituleviku muutuste prognoosi
- kuidas ellu jääda ja töötajatele maksta väärilist tasu
- lahendusi haridusvõrgu arendamiseks, et valda jääksid lasteaiavõrk, põhikoolid ja gümnaasium
- tugivõrgustiku loomine HEV-lastele

RIIGI VISIOON PÕHI- JA GÜMNAASIUMIHARIDUSE ARENGUST RIIGIS AASTANI 2020

Kalle Küttis, riigi koolivõrgu juht

KOOLIVÕRGU ÜMBERKORRALDAMISE PÕHJUSED:

Põhikooli ja gümnaasiumi lahutamise ning ressursside ebapiisavus.

Koostaja: **Kuigi rõhutatakse esimese põhjuse primaarsust, siis tegelikult on vastupidi. Haridusvõrgu kui objektiga peame tegelema ressursside ebapiisavuse pärast. Kui vaadelda Märjamaa valda tema territoriaalses suuruses, siis praegune haridusvõrk on kindlasti optimaalne – üks kool valla kohta ei ole kindlasti optimaalne!**

PÕHIKOOI JA GÜMNAASIUMI ERISUSED

- Põhikool ja gümnaasium on nii eesmärkidelt, sisult (õpikeskkond) kui ka korralduslikult (õppekorraldus) erinevad haridustasemed. Seda toonitatakse ka uutes eraldi loodud riiklikes õppekavades.
- Põhikooli lõpp peaks olema tõsise mõtlemise koht edasise haridustee üle, kus võrdväärselt arvestatavad võimalused oleksid nii gümnaasium kui ka kutseõppeasutus. Täna on valiku tegemine otseselt hädavajalik ainult nendel, kes lõpetavad eraldiseisva põhikooli.
- Aastatel 2006-2013 valis gümnaasiumihariduse keskmiselt 73% gümnaasiumide põhikooliosa lõpetanutest ning 51% põhikoolide lõpetanutest.

ÜMBERKUJUNDAMISE EESMÄRGID

- Koolitasemete lahutamisel leeveneks oluliselt surve 1. klassi koolikatsete tegemiseks, sest valiku aluseks on tugev gümnaasiumiaste
- Kõigile gümnaasiumilõpetajatele luuakse võrdne lävepakk tasuta kõrghariduse omandamiseks.
- Kõigis piirkondades on õpilastele võrdselt tagatud õppe kõrge kvaliteet ja piirkonniti kättesaadavus ning koolivõrgu efektiivne korraldus. Selles, kui hea on hea, kui kaugel on lähedane ja millisest hetkest hakkab peale raiskamine, peaks olema ühiskondlik kokkulepe, sest absoluutne tõde ja täpsed mõõdikud puuduvad.

KOOLIVÕRGU KORRASTAMISE VISIOON:

Eesti koolisüsteemi aluseks on kodulähedane, hea ja turvaline põhikool, kus tagatakse igapäevane terviklik areng, luuakse eeldused oma võimete ja huvide hindamiseks ning edasise õpitee asjatundlikuks valikuks.

GÜMNAASIUMIVÕRGU KORRASTAMISE VISIOON:

Eestis peavad olema ainult tugevad gümnaasiumid, st:

- õpilastel võimalus leida endale edasise haridusteedga seotud huvi- ja võimetekohane õppevaldkond, võimalus valida mitme omavahel selgelt eristuva õppesuuna ja erinevate valikainete vahel;

- kvalifitseeritud õpetajaskonnal on võimalus töötada täiskoormusega soodsas arengukeskkonnas;
- kaasaegne õpikeskkond, milleks taotletakse ka ERFi järgmise programmiperioodi (2014-2020) vahendeid.

ESIMENE RÜHMATÖÖ “MILLISENA KUJUTLEME ETTE MÄRJAMAA VALLA HARIDUSVÕRKU AASTAL 2025? “

I LAUD - VALLA HARIDUSVÕRK JA SELLE PRIORITEEDID, HARIDUSASUTUSED KUI AVALIKUD KÜLASTUSKESKUSED

Osalejad: Triin Matsalu, Urmas Kristal, Kalle Teekivi, Villu Karu, Margus Jehe.

Valla haridusvõrk 2025? Prioriteedid?

- Koolivõrgu I variant: Märjamaa alevis üks korralik põhikool ja maal heal juhul 2 algkooli (Varbola, Valgu)
- Koolivõrgu II variant: Märjamaa vallas üks kool – Märjamaa Gümnaasium (võimaluste osas erimeelsus grupis)
- Lasteaiad oleksid Orgital, Märjamaal, Valgus, Kastis, Varbolas ja Sipa ning huvikool Märjamaal
- Hariduse prioriteetne ülesanne HEV laste integreerimine Märjamaa kooli
- Suund haridusasutuste hoonete avalikeks (multifunktsionaalseteks) külastuskeskusteks muutmisele (näiteks toimiv Sipa mõisahoone - lasteaed, raamatukogu, noortekeskus, külakeskus, teenindus (juuksur)).

II LAUD – ALUSHARIDUSE PROBLEEMID LASTEAIAKOHTADE DEFITSIIIT JA TUGITEENUSED

Osalejad: Ruth Kaldma, Astrid Tamman, Ene Mätas, Katrin Einling, Elve Toome.

Muutuva lasteaiakohtade nõudluse rahuldamise käik, tugiteenused lasteaias

- Hinnatakse võimalust kasutada olemasolevaid ruume
- Lühiajaline nõudlus rahuldatakse päevahoiu abil
- Pikemaajalise nõudluse korral võimalik kasutada moodullasteaia renti või juurdehitust.
- Kõikidele soovijatele on tagatud lasteaiakoht.
- Kõikides lasteaedades on professionaalne ja motiveeritud personal.

- Lasteaedades on loodud kaasaja nõuetele vastav õpi- ja töökeskond, on renoveeritud nii seest kui väljast
- Kõikide laste erivajadustega arvestatakse ja neil on võimalik saada tugiteenuseid:
 - Toimib koostöö perearstide ning sotsiaalosakonnaga ning lasteaedadel omavahel.
 - Kõikidel lasteaedadel on võimalik kasutada tugiteenuseid vastavalt vajadusele (eripedagoog, logopeed, tugiisik jt. spetsialistid).

III LAUD - GÜMNAASIUMIHARIDUSE JA MÄRJAMAA GÜMNAASIUMI KOHT

Osalesid: Andres Elmik, Maiu Linnamägi, Tõnu Mesila, Lea Laurits.

Gümnaasiumihariduse omandamise võimalused valla elanikele 2025?

- *Märjamaal on aastal 2025 gümnaasium:*
 - Variant I – maakonna riigigümnaasiumite kõrval geograafilisest asendist (Via Baltica suunal ainuke Tallinn-Rapla-Pärnu-Haapsalu vahel) tingituna;
 - Variant II - Rapla maakonna riigigümnaasiumi filiaalina (üks õppesuund).
- Õpilaste arv on püsiv;
- Tagatud õppe kvaliteet.
- Gümnaasiumihariduse jätkusuutlikkust ohustavatele mõjudele (riigi rahastamispoliitika surve gümnaasiumide lahutamiseks põhikoolist ja alla kolme paralleeliga gümnaasiumide kestlikkusele, konkurents põhikoolide lõpetajate eest teiste gümnaasiumidega jne) vastuseks:
 - Alustatakse koheselt läbirääkimised HTM-ga;
 - Peetakse läbirääkimisi naaber KOV-idega ja nende koolidega;
 - Konkurentsipüsivust toetatakse vallaelarvest.

IV LAUD – PÕHIHARIDUS, VÄIKESED KOOLID JA HEV

Osalesid: Ants Riismaa, Marju Plamus, Lea Lauri, Maigi Linna, Janika Liländer.

Väikesed koolid valla haridusvõrgus aastal 2025?

- Vähemalt üks põhikool Märjamaa alevis.
- Korraldatud õpilastransport mujalt piirkondadest.
- HEV lastele eraldi väikeklassid kas Haimres või Valgus (kui Märjamaal ei ole enam gümnaasiumi, siis alevis).
- Kogukonna, lapsevanemate ja KOVi koostöös ning rahastamisel erakool Varbolas (kaunid kunstid ja akrobaatika).
- Väikese kooli eelised erivajadustega laste huvide arvestamisel on:

- Väiksed klassid,
- Individuaalne lähenemine,
- Laste huvide märkamine (igale lapsele vähemalt 1 huviring kohustuslikuks),
- Kodu ja kooli parem koostöö.

Märjamaa valla haridusjuhtide lühiettekanDED hetkeolukorrast ja tulevikuvisionist

“VALLA TÄNASED PROBLEEMID HARIDUSE RAHASTAMISEL”

Tõnu Mesila ja Lea Laurits

1. Demograafilised protsessid – elanikkonna ja laste arvu vähenemine (seisuga 10.sept).
2. Valla majandusliku olukorra halvenemine riiklikust rahastamisest:
 - 2013.aastal 92,45 % (776.402.-, sh G 140.696.-) vajalikest vahenditest (839.851.- eurot)
 - 2014.aastal 90,78 % (847.820.-, sh G 116.290.-) vajalikest vahenditest (933.912.- eurot)
 - õpetajate koolitusrahad (LA, koolituse tsentraliseerimine, 1% töötasufondist)
 - õppekirjanduse ja õppevahendite raha madal aastamäär (õpilane 57.-), pidev uuendamine
 - koolitoidu raha madal määr (õpilase kohta 0,78 eurot päevas)

“VISIOON MÄRJAMAA GÜMNAASIUMI (MG) TULEVIKUST!”

Andres Elmik

MG PÕHILISEMAD PROBLEEMID (AE)

- Üldisem - riikliku õppekava elluviimine (õppekava ja tegelikkus-sisu ja maht vs eesmärgid ja õpitulemus – kvaliteet, gümnaasium-akadeemiline humanitaar vs praktiline kutseõpe).
- Õpilase arengut toetava õppekeskkonna (taristu) loomine (individuaalne lähenemine, tugisüsteem-haridusliku erivajadusega õpilane koolis (eeldab eripedagoogide, tugiisikute ja õpperuumide olemasolu, nõrgematele võimalus toime tulla, võimekamatele kõrgemad väljakutsed), kaasaegne õpikeskkond-IT areng nn digipööre (kool on tagaajaja rollis), tervislikkus (kaasaegne spordisaal), õppevahendid (k.a töö- ja tehnoloogiaõppeks), huvitav kool, turvalisus, olmetingimused jne, õpetajate töö väärtustamine, täiendkoolitamine).

MG OLULISEMAD ARENGUVAJADUSED (AE)

- Selgus riigi ja ov hariduspoliitikas - põhikooli ja gümnaasiumihariduse lahutamine, haridusele juurdepääs (võrdsed võimalused, üldhariduse kvaliteedi ja kättesaadavuse tasakaal).

- Kooli rahastamine – otsene seos õppe kvaliteediga.

MG ARENGUVÕIMALUSED, VÄLISSUUNDUMUSED (AE)

- Kvaliteetse, kodulähedase ja kõigile võrdsete võimalustega põhi-ja gümnaasiumihariduse tagamine.

MG ARENGUIDEED, VISIOONID (AE)

- Paindlik õppekava – on aega ja loodud võimalused selgeks saada, harjutada, kinnistada, uurida, praktiseerida, individualiseerida, e-õppida, kaasajastuda, kujundavalt hinnata, tagasisidestada.
- Füüsiline õppekeskkond (hariduslinnak) – laborid, võimla, õppe-ja spordiväljakud, väikeklassid, praktilised, näit -ja IT vahendid (nt tahvelarvutid jne), huvitöökohandatud ruumid ja vahendid, vahetunnivahendid, turvakaamerad.
- Inimressurss – pädevad õpetajad, eripedagoogid, tugispetsialistid, ringijuhid (motiveeritud, kaasaegsed, täiendkoolitatud).
- Koostöö – haridus-, õppe-, huvi-, noorte-ja looduskeskused, asutused ja ettevõtted, ülikoolide praktikabaasid, muud koolid (k.a välisriikides), loengusarjad vanematele (vanemate kool).

MG TULEVIKUEESMÄRGID (AE)

- Loovust, ettevõtlikkust, koostööd arendava, õpihimu ja turvalisust toetava õpikeskkonna loomine.
- Gümnaasiumi konkurentsivõimelise hariduse ja jätkusuutlikkuse kindlustamine.
- Personali professionaalse arengu toetamine.
- Hariduslike erivajadustega õpilaste arengu toetamine.
- Materiaal-tehnilise baasi (võimla, infotehnoloogia -ja õppevahendid) arendamine ja täiustamine.

“VISIOON VALLA HUVIKOOLI TULEVIKUST”

Maiu Linnamägi (ML)

HUVIKOOLI PÕHILISEMAD PROBLEEMID (ML)

- Ruumikitsikus; olemasolevad ruumid pole otstarbekohased (klassid keldris, kunstiklassides ebapiisav loomulik valgus, puudub vesi ja ventilatsioon lakkide-õlivärvide kasutamiseks; klassid pole helikindlad, klassid väikesed – klaveriklassides puudub võimalus 2 klaveri paigutamiseks; puuduvad ruumid pillilao- ja noodikogu jaoks; puudub majandusruum koristaja ning majahoidja töövahendite hoidmiseks).
- Ebapiisav eelarve.
- Õpetajate madal palgatase.

- Halb transpordiühendus (bussiliinid) valla erinevate piirkondadega, maakonna keskusega ja Tallinnaga.
- Kesine IT valdkond (nii riist- kui tarkvara).

HUVIKOOLI OLULISEMAD ARENGUVAJADUSED (ML)

- Huviharidusele koht riigi haridussüsteemis.
- Kooli õppekava täiendamine (uued erialad).
- Pedagoogide täiendõpe.

HUVIKOOLI ARENGUVÕIMALUSED, VÄLISSUUNDUMUSED (ML)

- Galerii näituste eksponeerimiseks Märjamaa gümnaasiumis.
- Projektid õpetajate vahetuseks (külalisõpetajad).
- Vahetusõpilased.
- Igal õppeaastal õppereis nii õpilastele kui õpetajatele huvikoolidesse nii Eestis kui piiri taga (ka Märjamaa valla sõpruspiirkondadesse).

HUVIKOOLI ARENGUIDEED, VISIOONID (ML)

- Kaasaegselt sisustatud, renoveeritud ja laienenud koolihoone.
- Tihe side ja koostöö üldharidusega.
- Iga lapsele võimalus tegeleda soovi korral kujutava kunsti ja muusikaga (olenemata perekonna materiaalistest võimalustest, elukohast).
- Laienemine erialati (rütmiuusika eriala, löökpillid, tšello, tarbekunst, fotograafia jm.).

HUVIKOOLI TULEVIKUEESMÄRGID (ML)

- Märjamaa muusika- ja kunstikool on omanäoline kaasaegne ja mitmekesiste võimalustega muusika- ja kunstihariduskeskus.

“VISIOON VALGU PÕHIKOOList (VPK)”

Ants Riismaa (AR)

VPK PÕHILISEMAD PROBLEEMID (AR)

- Osade õpilaste vähene õpitahe, ühes pingutusvõime puudumisega.
- Osade õpilaste vaimsete võimete langus ei võimalda vaatamata kõigile rakendatud abinõudele omandada õppekavas ettenähtut.

- *Õpilaste arvu vähenemine ja pearaha süsteem tekitab ebakindlust kooli püsimise suhtes.*

VPK OLULISEMAD ARENGUVAJADUSED (AR)

- Läbi tugisüsteemide arendamise ja parendamise veelgi edukam õpilaste toetamine põhihariduse omandamisel.
- Õpi – ja kasvukeskkonna tingimuste järjepidevam parendamine.
- Kooli, kodu ja ühiskonna arusaamade lähendamine.

VPK ARENGUVÕIMALUSED, VÄLISSUUNDUMUSED (AR)

- Väike põhikool, kus väikeklassides läbi tõhusate tugisüsteemide on võimalik igal õpilasel omandada võimetekohane põhiharidus.

VPK ARENGUIDEED, VISIOONID (AR)

- Enam praktilist ja käelist tegevust.
- Töökasvatuse osatähtsuse tõstmine ja rõhutamine.
- Kool on IT – vahendite ja nende kasutamise oskuste osas eestvedajaks.

VPK TULEVIKUEESMÄRGID (AR)

- Õpilane tahab ja saab õppida Valgus.
- Õpetaja on koolitatud spetsialist, kes on motiveeritud töötama Valgus.
- Kool, kodu ja vald teevad koostööd mille tulemusena on õpilase ja õpetaja eesmärgid teostatavad.

“VISIOON VARBOLA HARIDUSASUTUSTE (VH) TULEVIKUST”

Lea Lauri (LL)

VH PÕHILISEMAD PROBLEEMID (LL)

- Vähe õpilasi koolis (21);
- Tugiteenused kaugel (logopeed, sotsiaal- ja eripedagoog, psühholoog);
- Haavatavus I (võimalus valida kooli, korraldatud transport);
- Haavatavus II (huviharidus Märjamaal);
- Haavatavus III (lignee emotsionaalne seotus).

VH OLULISEMAD ARENGUVAJADUSED (LL)

- *Olla või mitte olla ...?*

VH ARENGUVÕIMALUSED, VÄLISSUUNDUMUSED (LL)

- *Polüfunktsionaalne asutus (lasteaed, raamatukogu, võimla- treeningkeskus, hotell, noortekeskus, vanurite päevakeskus jne).*

VH ARENGUIDEED, VISIOONID (LL)

- Kool – küsitav tulevik.
- Lasteaed – arvestab laste ja lastevanemate vajadusi.
- Avatus uutele ideedele.

VH TULEVIKUEESMÄRGID (LL)

- *Töötada ausalt ja pühendumisega!*

“MÄRJAMAA VALLA LASTEAIAD”

Ene Mätas (EM)

VALLA LASTEAEDADE PÕHILISED PROBLEEMID

- Pikk kohataotlejate järjekord Märjamaa alevis ja Orgital.
- Laste arvu vähenemine Sipa-Laukna lasteaias.
- Erivajadustega lapsed tavarühmades.
- Tugispetsialistide ja teenuse puudumine (eripedagoog, logopeed, lastepsühholoog, koolitatud tugiisikud).
- Pingeline ning vastutusrikas töö lastega, madal töötasu.
- Hoonete, ruumide, mänguväljakute ja õuealade seisukord.

ARENGUVAJADUSED

- Lasteaiakohtade vajaduse hindamine (järjekord).
- Sobitus- ja erirühma loomine. Kui palju ja kuhu?
- Vastavalt vajadusele tugispetsialistide ametikohtade loomine asutuste juurde.
- Konkursi korraldamine vajadustele sobiva eripedagoogi ja logopeedi leidmiseks. Välja töötada kontseptsioon nimetatud spetsialistide tööks.
- Tugispetsialistide kättesaadavus ja teenuse võimaldamine.
- Lasteaiatöötajate töötasu tõstmine.
- Hoonete, mänguväljakute ja õuealade (teed, välisvalgustus) renoveerimine.

ARENGUVÕIMALUSED, VÄLISSUUNDUMUSED

- Koostöö valla ja valla lasteaedade vahel rühmade moodustamisel (kohataotlejate järjekord, erivajadustega lapsed).
- Ühiste koolituste organiseerimine valla lasteaedadele.
- Lasteaiarühmade juurdeehitamine Märjamaale või Orgitale.
- Munitsipaal-päevahoiu avamine Märjamaal.
- Emapalga maksmine lapse 3-aastaseks saamiseni (omavalitsus).
- Lasteaedade logopeedi, tugispetsialistide ja lasteaiaõpetajate koostöövõrgustiku loomine.

ARENGUIDEED, VISIOONID

- Koostöö erinevatel tasanditel.
- Vallas on mõeldud ka raske ja sügava puudega HEV lastele ning loodud on vastavalt nende vajadustele erirühm. Erirühmas töötavad eriharidusega eripedagoogid.
- Kvalifitseeritud ja hoolivad töötajad.
- Õiglane ja motiveeriv töötasu.
- Turvaline ja kaasaegne töö- ning õpikeskkond.

TULEVIKUEESMÄRGID

- Lasteaiakohti on piisavalt.
- Enam on loodud lasteaiakohti erivajadustega lastele. Eri- ja sobitusrühmad + eriharidusega töötajad.
- Kõikide lasteaedade vajadus tugispetsialistide järele on kaetud.
- Lasteaia töötajatele makstakse nende tööd väärtustavat töötasu.
- Hooned, mänguväljakud ja õuealad (teed, välisvalgustus) on renoveeritud.
- Kõik olemasolevad lasteaiad püsivad ja toimivad.

TEINE RÜHMATÖÖ „MILLISEID ON REAALSED LAHENDUSED VALLA KOOLIVÕRGU ARENDAMISEKS ARVESTADES RIIKLIKU RAHASTAMISPOLIITIKA SURVET, VALLA TASAKAALUSTATUD EELARVE VALDKONDLIKKE PROPORTSIOONE JA LASTE/ÕPILASTE ARVUDE PROGNOOSE?”

I LAUD “MILLISEID REAALSEID LAHENDUSI TULEVIKUKS NÄETE MÄRJAMAA VALLA HARIDUSVÕRGULE (SH VÄIKSED KOOLID)?”

- Süsteemne koostöö valla lasteaedade vahel - õppimine teiste kogemustest, ühised koolitused, ühised lasteüritused.
- Varbola koolist tuleks õpilased Märjamaale; jätkaks lasteaed, mis saaks laieneda vabanevatesse ruumidesse.
- Valgus tegeletakse erivajadustega õpilastega.
- Märjamaale jääb tugev põhikool.
- Huvikool saab kasutada gümnaasiumist vabaks jäänud ruume.
- Korraldada tuleb kaugemalt tulnud õpilastele transport õhtul huvikoolist koju saamiseks.

II LAUD “MILLISEID REAALSEID LAHENDUSI TULEVIKUKS NÄETE MÄRJAMAA VALLA LASTEAIAVÕRGULE?”

- Pillerpalli lasteaia rekonstrueerimine.
- Lasteaiakohtade lühiajaline vajadus lahendada eralastehoiu teenusega (hüvitus samas mahus, mis KOV lasteaias).
- Laukna lasteaia rühm viiakse üle Sipa mõisahoonesse
- Varbolas vajadusel avada kolmas rühm
- Bussitransport Märjamaalt Sippa ja Varbolasse.
- Lasteaedade õuealade valgustamine ja mänguväljakute ehitamine.

III LAUD “MILLISEID REAALSEID LAHENDUSI TULEVIKUKS NÄETE MÄRJAMAA GÜMNAASIUMILE?”

- Haridus on ja jääb prioriteediks
- Gümnaasiumi osa rahastab riik.
- Gümnaasium atraktiivsemaks (hariduslinnak, õppesuunad jne.).
- Valikainete ja lisatundide osas koostöö teiste asutuste (muusika, kunst, tants jne.) ja MTÜ-dega (sport).

- Teeninduspiirkond laieneb (Kullamaa, Vigala, Kernu, Pärnu-Jaagupi, Järvakandi).

*IV LAUD "MILLISEID REAALSEID LAHENDUSI TULEVIKUKS NÄETE MÄRJAMAA MUUSIKA-
JA KUNSTIKOOLILE?"*

- I variant - Hariduslinnaku osa.
- II variant - Kooli laiendus (esmane majandusruumi väljaehitamine).
- Õpetajate sõidukompensatsioon (kohtadele sõitmiseks Valgu, Varbolasse jne) koolitusrahad eelarvesse.
- Õpetajate palkade suurendamine.
- Erialade laiendamine (võimalus kasutada olemasolevate asutuste/ uue noortekeskuse vabu ruume.
- IT riistvara uuendamine, inventari summade suurendamine.
- Õpilastranspordi sidumine huvikooli vajadustega.
- Idee – MKK laiendamine spordikooli liitmisega.